

ODBORNÉ AKCE

Kongres ESOU poprvé v Praze

Ve druhé polovině ledna proběhlo v pražském hotelu Hilton 11. výroční setkání ESOU – onkourologické sekce Evropské urologické společnosti.

Kongres ESOU je nejvýznamnější evropská odborná akce na poli onkourologie, na jejíž přípravě se podílejí přední odborníci z řad urologů, respektive radiačních a klinických onkologů. Akce má převážně edukační zaměření, důležitým cílem je rovněž zvýšit zájem mladých lékařů o tento obor. „Jedná se doposud o největší urologickou akci konanou od revoluce nejen u nás, ale i v zemích bývalé střední a východní Evropy. V posledních letech si získala velkou popularitu, o čemž svědčí téměř 900 účastníků z řad urologů, klinických onkologů, radiačních onkologů a dalších oborů. Příspěvky se zaměřovaly na různé aspekty diagnostiky a léčby nádorových onemocnění v urologii, část programu byla věnována diskusím nad terapeutickými postupy a kontroverzními tématy,“ přibližuje akci předseda České urologické společnosti ČLS JEP a prezident kongresu prof. MUDr. Marek Babjuk, CSC.

Kongres se tradičně zaměřuje na celou šíři onkourologické problematiky. V následujícím příspěvku přinášíme přehled toho nejdůležitějšího, co zaznělo v průběhu odborného programu.

Karcinom prostaty

V bloku zaměřeném na karcinom prostaty se přednášející za moderování prezidenta ESOU prof. Maurizia Brausioho z Modeny a prof. Vincenta Raveryho z Paříže věnovali různým aspektům diagnostiky tohoto zhoubného nádoru. Diskutována byla samozřejmě i otázka a role screeningu, hlavně v tuto chvíli upřednostňované tzv. časné detekce karcinomu u informovaného muže. Debatovalo se také o konkrétním

využití a interpretaci hodnot PSA, biopsii prostaty, její indikaci, významu magnetické rezonance při plánování a provedení biopsie, spolehlivosti patologického nálezu a roli tkáňových biomarkerů jako prediktorů prognózy onemocnění.

V dalším bloku pod vedením prof. Marka Embertona z Londýna a prof. Manfreda Wirtha z Drážďan byl probírán postup u mladých mužů s nízkorizikovým lokalizovaným karcinomem prostaty. Prezentována byla pozitivní a negativní jednotlivých možností – aktivního sledování, aktivní operační nebo radiační léčby i v tuto chvíli experimentální fokální léčby (HIFU, nanoknife, kryoterapie apod.). Vyzdvížena byla role patologa. „Spolupráce s patologem se dnes považuje za klíčovou v rozhodování o individuálním léčebném postupu. Hodně se zdůrazňuje, že urolog musí zasílat biopsické vzorky v optimálním stavu. Způsob a místo odběru, zpracování a uchování vzorku – to vše je důležité pro stanovení diagnózy, prognózy a úspěch v léčbě. Stejně tak patolog musí mít jasno v tom, co od něj urolog očekává a které informace potřebujeme znát,“ vysvětluje profesor Babjuk.

V bloku moderovaném prof. Bobem Djavanem z Vídně a prof. Günterem Janetschekem ze Salcburku diskutovali odborníci o léčebných možnostech vysoce rizikového lokalizovaného karcinomu. Potvrdil se trend zvyšujícího se využití radikální prostatektomie u těchto pacientů, hodnoceny byly jednotlivé možnosti jejího provedení. Velmi sledovanou přednášku pronesl přední francouzský radiační onkolog profesor Alberto Bossi, kte-

rý posuzoval přínos radioterapie a jednotlivých moderních radio-terapeutických přístupů. Prezentoval relativně skeptický pohled na další přínos protonového záření ve srovnání s moderními metodami fotonové radioterapie či brachyradioterapie.

Část programu se zaměřila také na nové možnosti léčby kastro- refrakterního karcinomu prostaty včetně nových hormonálních preparátů (abirateron, enzalutamid), cytostatik (kabazitaxel), respektive radia-223.

Renální karcinom

Patřičné pozornosti se dostalo také renálnímu karcinomu. „Zde je třeba připomenout, že Česká republika má nejvyšší incidenci nádorů ledvin na světě,“ upozornil profesor Babjuk. V bloku věnovaném tomuto karcinomu, moderovaném prof. Peterem Muldersem z Nijmegeny a prof. Halukem Özenem z Anky, se účastníci zamýšleli nad otázkami gradingu v souvislosti s novou patologickou klasifikací.

Diskutovalo se rovněž o nevhodnějším léčebném postupu u pacientů nad 75 let, kteří mají karcinom ledviny větší než 3cm. Přednášející prezentovali výhody a nevýhody využití ablační terapie a chirurgického zákroku a kladli si otázku, zda má u těchto pacientů své místo i aktivní sledování. S příspěvkem v dané sekci vystoupil i přednosta Urologické kliniky LF UK a FN Plzeň prof. MUDr. Milan Hora, Ph.D. Hledal odpověď na otázku, zda lze predikovat konkrétní histologický typ renálního tumoru na základě využití zobrazovacích metod a makroskopického obrazu, respektive jaké to má klinické důsledky.

Karcinom močového měchýře

V sekci věnované prevenci, diagnostice a léčbě nádorů močového měchýře se účastníci mohli dozvědět více o nových tumorových markerech, diagnostických metodách, jako je fluorescenční cystoskopie, a jejich významu u transuretrální reseke, respektive různých postupech u pokročilého nádoru.

„S profesorem Brausim jsme debatovali o některých aspektech radikální léčby karcinomu močového měchýře, například o výhodách a nevýhodách odstranění prostaty v rámci radikální cystektomie. U sexuálně aktivních mužů je jistě snaha zvažovat otázku rozsahu operace s ohledem na zachování sexuální funkcí. Nesmí to však být na úkor onkologických výsledků, což je v současné době obtížně dosažitelné,“ upozorňuje Marek Babjuk. Následná debata se zaměřovala na léčebnou volbu mezi BCG imunoterapií a chemoterapií u tzv. povrchových nádorů.

Další příspěvky se týkaly léčby karcinomu penisu, konkrétně incidenci a klasifikaci preinvasivních lézí a možnostem miniinvasivních technik u lokalizovaného nádoru, a léčby karcinomu varlat. „V sekci věnované komplikacím operačních výkonů v onkourologii jsme se pak nad několika kauzistikami zamýšleli, jak komplikacím předcházet a jak je optimálně řešit, pokud již nastanou,“ dodává prof. Babjuk.

Součástí konference byl tzv. STEPS program neboli „Sessions to evaluate progress“, v němž mohli vybraní mladí urologové diskutovat s experty o vývoji v uroonkologii, výzkumných cílech a možnostech osobního profesionálního a vědeckého rozvoje. Letos se pod vedením prof. Laurence Klotze z Toronta věnovali rakovině prostaty, dále diskutovali s prof. Arnulfem Stenzlem z Tübingenu o karcinomu močového měchýře a s prof. Peterem Muldersem z Nijmegeny o karcinomu ledvin.

Robotická chirurgie a certifikovaný kurz

Účastníci konference si také mohli vyzkoušet práci s robotem, v kongresových prostorách byly umístěny tři trenažéry. Robotická chirurgie nachází v po-

Prof. Marek Babjuk. | Foto: archiv

sledních letech stále více uplatnění v chirurgických oborech. V onkourologii se využívá například k radikální prostatektomii nebo k resekcii lokalizovaných nádorů ledvin. „Trendem v onkourologii, stejně jako v dalších chirurgických oborech, je snaha o co největší radikality při co nejmenší invazivitě a zachování co největší části funkční tkáně. Dnes je například prokázáno, že partiální resekcí nádorů ledvin nezvyšují ve srovnání s nefrektomií onkologické riziko u těchto pacientů. Robotická technika navíc rozšiřuje léčebné možnosti oproti laparoskopii, neboť lze provádět záchovné operace i v hůře přístupných místech nebo v průběhu operace realizovat jen částečnou ischemii přírodních cév. Je proto škoda, že robotické výkony na ledvině nejsou v tuto chvíli hrazené pojišťovami,“ posteskl si Marek Babjuk.

Dále zmínil skutečnost, že se posouvá hranice věku, kdy jsou pacienti operováni pro onkourologická onemocnění. „Zatímco před lety jsme váhali s radikálním výkonem u pacientů starších 70 let, dnes operujeme běžně pacienty nad pětasedmdesát. Právě miniinvasivní techniky k tomuto trendu výrazně přispěly. Záleží ale samozřejmě na možnostech a zkušenostech daného pracoviště.“

Čeští urologové se v současnosti mohou vzdělávat v rámci nového, certifikovaného kurzu onkourologie. „Naší snahou je připravovat odborníky specializované na léčbu urologických nádorů z řad urologů, kteří budou důstojnými partnery radiačních a klinických onkologů v rámci multidisciplinárních týmů,“ uzavřel profesor Babjuk.

Foto: archiv pořadatelů